



Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.32>

УДК 657.05:658.012.4

T. M. Ковальчук,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6951-6609>*

A. I. Вергун,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту,
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7521-3241>*

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНА СИСТЕМА ДИНАМІЧНОГО СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

T. Kovalchuk,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of the Department of the
Department of Accounting, Analysis, and Audit,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

A. Verhun,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
Accounting, Analysis, and Audit,
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*

ACCOUNTING AND ANALYTICAL SYSTEM OF DYNAMIC STRATEGIC MANAGEMENT

У дослідженні акцентується увага на функціональній ролі обліково-аналітичної системи в динамічному стратегічному управлінні як безперервному процесі адаптації цілей, методів і рішень господарюючого суб'єкта, ресурсів і стратегій до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі, спрямованому на створення довгострокових конкурентних переваг. Запропоновано новітні підходи до формування обліково-аналітичної системи динамічного управління. Особлива увага приділена системній інтеграції стратегічного обліку та стратегічного аналізу як функцій динамічного стратегічного управління в умовах невизначеності та формуванню ефективної обліково-аналітичної системи здатної забезпечити постійне оновлення управлінських рішень для адаптації до змін зовнішнього середовища. Сформовано збалансовані теоретичні та методологічні засади стратегічного обліку та стратегічного аналізу, які відповідають вимогам динамічного стратегічного управління. Розроблено модель обліково-аналітичної системи динамічного управління.

The article is devoted to the development of theoretical and methodological foundations for the formation of an accounting and analytical system for dynamic strategic management. In the context of high turbulence and uncertainty of the modern economic environment, the traditional approach to information support is becoming insufficient. There is an objective need for a continuous process of adapting the goals, resources, and strategies of an enterprise to changes in the external environment to create long-term competitive advantages.

The purpose of the study is to develop the conceptual foundations of an accounting and analytical system of dynamic strategic management aimed at integrating accounting data and their analysis into a single mechanism for making adaptive decisions in a changing environment.

The study is based on a systemic approach, which allows for the comprehensive resolution of tasks related to time periods, resources, development prospects, and risks. The systemic approach transforms management from a

reaction to current problems into a controlled process of perspective development. The paper also utilizes process and functional approaches to define the structural elements of accounting and analytical support.

The authors propose a model of an accounting and analytical system of dynamic management that integrates strategic accounting, strategic analysis, and control. Strategic accounting provides relevant information support, while strategic analysis assesses the main factors of influence on the current and future state of the business entity. The study identifies the key principles of the system's functioning: integrity, structural complexity, hierarchy, synergy, and adaptability. It is proved that the integration of accounting and analytical subsystems into a single mechanism ensures the formation of necessary and sufficient information for making sound strategic decisions.

The implementation of the proposed system based on a systemic approach provides a holistic development of the enterprise in the long term and increases the efficiency of decision-making. This approach allows for the diagnosis of uncertainties, modeling the influence of factors on activities, and managing risks. The developed conceptual model transforms raw data into strategic decisions, ensuring the sustainability and competitiveness of the business entity in conditions of instability.

Ключові слова: *динамічне стратегічне управління, обліково-аналітична система, стратегічний облік, стратегічний аналіз, системний підхід.*

Keywords: *dynamic strategic management, accounting and analytical system, strategic accounting, strategic analysis, systemic approach, adaptability, information support.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах високого рівня динамічності, невизначеності та непередбаченості зовнішнього

середовища особливу увагу варто зосереджувати на пошуку способів пристосування суб'єкта господарювання до змін зовнішнього середовища, перетворюючи ресурси на ефективні результати для досягнення майбутнього успіху; виробленні довгострокової стратегії поведінки адаптованої до змін. Забезпечити стабільне функціонування та конкурентоспроможність в умовах змін покликане стратегічне управління. Стратегічне управління – це безперервний процес, з постійним зворотним зв'язком між етапами, що потребує системного дослідження ходу стратегічних змін, спрямованих на переорієнтування діючої стратегії розвитку підприємства щодо відповідності його внутрішніх можливостей умовам зовнішнього середовища. Сформулювати цілісне та всебічне бачення досліджуваного об'єкта, що вкрай важливо для стратегічного управління, дозволяє системний підхід, який перетворює управління з реагування на поточні проблеми в керований процес перспективного розвитку. Системний підхід до стратегічного управління підприємством як системою дозволяє взаємозв'язано розв'язувати системні завдання, котрі об'єднані у підсистеми (елементи), що враховують часовий період управління, ресурсні складові, перспективи розвитку, ризики та посилити здатність суб'єкта господарювання змінювати стратегічну поведінку залежно від рівня турбулентності середовища. Головна перевага системності – усунення суперечностей між різними функціями управління та концентрація всіх ресурсів на досягненні довгострокової конкурентоспроможності.

Створення ефективної системи стратегічного управління неможливе без реалізації облікової і аналітичної функцій та можливостей стратегічного аналізу. Як функція стратегічного управління стратегічний облік має створити адекватне інформаційне забезпечення, стратегічний аналіз – дати оцінку головних факторів впливу на теперішній і майбутній стан суб'єкта господарювання, на його стратегічний вибір, що ґрунтується на зіставленні власного потенціалу з можливостями та загрозами зовнішнього середовища; підготувати множину альтернатив для прийняття рішення; надати якісну

оцінку впливу управлінських рішень на результати діяльності підприємства. Отож, вирішення проблем стратегічного управління підприємством потребує як теоретично, так і методологічно збалансованої адекватної системи обліково-аналітичного забезпечення. Це вимагає нових досліджень у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління знайшли відображення у працях ряду дослідників, зокрема Т. Безродної [1], Л. Гангала [3], Л. Гнилицької [4], А. Загороднього [5], Т. Камінської [6], М. Корінько [12], В.Леня [8], О.Пархоменка [9], П. Пуцентейла [11], Г.Тітаренка [12] та ін. Публікації останніх років свідчать про підвищений науковий інтерес до питань теорії і практики обліково-аналітичного забезпечення стратегічного управління. У центрі уваги дослідників з означеної проблеми – розуміння суті та ролі стратегічного обліку і аналізу в стратегічному управлінні.

Незважаючи на наявність значних напрацювань у зазначеному напрямі досліджень, варто відзначити, що нема консенсусу щодо концептуальних підходів до спрямування розвитку стратегічного обліку й аналізу, і далеко не всі автори виділяють їх як окрему управлінську обліково-аналітичну підсистему. Відтак система обліково-аналітичного забезпечення має неструктурований, несистематичний характер, що призводить до недостатнього рівня обґрунтованості, несвоєчасності розробки, прийняття та підтримки стратегічних управлінських рішень. Як наслідок, більшість управлінських рішень приймається на основі інтуїції, минулого досвіду, а не в результаті глибокого системного аналітичного осмислення проблеми, що виникла.

В умовах динамічного стратегічного управління, де виникає об'єктивна необхідність безперервного процесу адаптації цілей, ресурсів і стратегій підприємства до змін зовнішнього середовища, спрямованого на створення довгострокових конкурентних переваг, з'являється потреба постійного оновлення управлінських рішень. Запровадження адаптивної системи

управління неможливе без застосування системного підходу до побудови обліково-аналітичного забезпечення, що дозволяє поєднати стратегічний облік (релевантне інформаційне забезпечення), аналіз середовища, формування стратегії, її реалізацію та постійний зворотний зв'язок, забезпечуючи гнучкість у реагуванні на ринкові виклики.

За цих умов потребують подальшого дослідження теоретико-методологічні та практичні аспекти побудови адекватної системи обліково-аналітичного забезпечення, оцінки альтернатив і вибору найкращого курсу дій в умовах невизначеності та змін, тобто інформаційних потоків, необхідних для вироблення і прийняття обґрунтованих рішень у динамічному управлінні бізнесом. Виходячи зі значущості стратегічного обліку та стратегічного аналізу в процесі стратегічного управління, необхідно розробити збалансовані їх теоретичні та методологічні засади, які б відповідали вимогам динамічного стратегічного управління.

Формулювання цілей статті. Мета дослідження – розвиток теоретико-методичних засад обліково-аналітичної системи динамічного стратегічного управління, спрямованої на інтеграцію облікових даних та їх аналіз в єдиний механізм для прийняття адаптивних рішень у мінливому середовищі.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Для збереження стійкості в умовах невизначеності та нестабільності сучасного зовнішнього середовища господарюючі суб'єкти стикаються з численними викликами, які потребують високого рівня гнучкості та здатності до адаптації, вони зазвичай фокусуються на запровадженні адаптивного стратегічного управління. Оскільки втілення у практику ідей стратегічного розвитку неможливе без створення та підтримки інформаційних потоків і систем їх аналізу, які забезпечують всіх учасників стратегічного процесу актуальною, достовірною та повною інформацією для прийняття обґрунтованих рішень, уникнення невизначеності й ефективної трансформації підприємства відповідно до змін у зовнішньому середовищі. Сучасні домінанти управління бізнесом

висувають до інформаційного забезпечення нові вимоги щодо супроводу управлінських процесів стратегічного характеру. Це, у свою чергу, ставить нові завдання та вимоги до формування системи обліково-аналітичного забезпечення.

Організація динамічного стратегічного управління потребує нових концептуальних підходів до розвитку стратегічного обліку й аналізу спрямованих на інтеграцію облікових даних із довгостроковим плануванням для досягнення конкурентних переваг, які ґрунтуються на переході від історичних даних до прогнозних, аналізі зовнішнього середовища, врахуванні нефінансових показників і забезпеченні сталого розвитку підприємства. На наш погляд, система обліково-аналітичного забезпечення має будуватися на таких концептуальних підходах: стратегічно-орієнтованому, коли облік і аналіз розглядаються як інструменти підтримки стратегічних рішень, що пов'язує операційну діяльність із довгостроковими цілями; інформаційно-аналітичному, коли основний фокус робиться на отриманні інформації про зовнішнє середовище, конкурентів і внутрішні ресурси для формування конкурентних переваг; системному – за якого стратегічний облік, аналіз і контроль мають об'єднуватися в єдину систему обліково-аналітичного забезпечення управління та прогностичному (використанні методів прогнозування та моделювання майбутніх результатів). Розвиток цих підходів сприятиме адаптації системи обліково-аналітичного забезпечення до запитів динамічного стратегічного управління.

Крім того, стратегічне управління потребує розвитку інформаційно-методичного забезпечення та конструктивно-аналітичного інструментарію вироблення стратегічних рішень. Будь-яка методика аналізу, яка використовується для розв'язання адекватних інформаційним запитам задач, передбачає конкретну інформаційну потребу, має суттєвий вплив на зміст і структуру інформаційного забезпечення. Інформаційне забезпечення має включати: джерела інформації, інформаційний супровід, інформаційні бази

даних стратегічного обліку і аналізу, програмно-технічне забезпечення з інтеграцією баз даних стратегічного характеру і програм для ЕОМ.

Отже, розгляд стратегічного управління через призму системного підходу дозволяє уникати «точкових» рішень, які лікують симптоми, але не вирішують проблеми комплексно та глобально. Запровадження стратегічного управління на підґрунті системного підходу потребує розробки чітко вираженої концептуальної моделі обліково-аналітичного забезпечення (цілісної інфраструктури, що трансформує дані у стратегічні рішення).

Відзначимо, що системний підхід – це напрям методології наукового пізнання, який ґрунтується на розгляді об'єкта як системи (цілісної сукупності взаємопов'язаних елементів, що утворюють нову якість), якій властиві внутрішньосистемні зв'язки (взаємодії між окремими елементами (підсистемами) всередині однієї цілісної системи, які забезпечують її функціонування, стійкість та досягнення спільної мети) та зв'язки із зовнішнім оточенням. Взаємозв'язок елементів системи забезпечується, виходячи із таких принципів: цілісність – властивості системи не є простою сумою властивостей її окремих частин, зміна одного елемента впливає на всі інші, (елементи функціонують як єдине ціле, уникаючи внутрішніх суперечностей); структурність – можливість опису системи через з'ясування її структури, тобто мережі зв'язків і взаємозалежностей, зв'язки між елементами впорядковані, що забезпечує стабільність системи; обумовленість поведінки системи з поведінкою її елементів; взаємозалежність системи та середовища – система формує і проявляє свої властивості у процесі взаємодії із середовищем; ієрархічність – кожен елемент системи розглядається як самостійна система нижчого рівня і як компонент системи вищого рівня; синергія – взаємодія елементів дає значно більший ефект, ніж їхня робота наодинці; адаптивність (гнучкість) – здатність системи змінювати внутрішні зв'язки у відповідь на зміни зовнішнього середовища; взаємозалежність (взаємодія) – зміна одного елемента викликає зміни в інших компонентах, забезпечуючи взаємозв'язок

внутрішніх елементів і факторів зовнішнього середовища; функціональна спрямованість – впорядкування елементів відповідно до їх ролі у виконанні загальних функцій системи; множинність дослідження кожної системи – для пізнання системи вимагається множинність моделей, кожна з яких характеризує лише певний аспект. Перевагами такої методології є те, що вона підвищує результативність, дозволяє діагностувати невизначеності та моделювати вплив факторів на діяльність, тобто управляти ризиками, нарощує ефективність прийняття рішень (стратегічні рішення приймаються на основі комплексної оцінки). Водночас, це сприяє перетворенню управління з реагування на поточні проблеми в керований процес перспективного розвитку. Адже системний підхід уможливорює виявлення причин проблеми, а не лише їх наслідки, забезпечуючи стійкий розвиток. Зазначимо, що вагому роль у підвищенні ефективності обліково-аналітичного забезпечення відіграє стратегічний облік, надаючи релевантну інформацію для аналізу та вироблення стратегічних рішень в умовах динамічних змін зовнішнього середовища. Тому облікова система господарюючого суб'єкта, як одне з основних джерел генерування інформації для вироблення стратегічних управлінських рішень є постійним об'єктом вдосконалення, що зумовлюється потребами системи динамічного стратегічного управління. Від цілей управління та релевантності облікового забезпечення залежить глибина аналітичних досліджень, їх системність і комплексність, періодичність проведення і ефективність. «Саме за допомогою аналізу можна провести якісну оцінку управлінських рішень; визначити повноту та вірогідність інформаційного забезпечення для їх обґрунтування; виявити можливості й оцінити вирішальні впливи на теперішнє та майбутнє становище господарюючого суб'єкта та визначити їх специфічний вплив на стратегічний вибір; діагностувати ризик в умовах невизначеності; дати оцінку стратегії і тактики економічних перетворень; розробити механізм попередження кризових явищ; виявити фактори швидшого досягнення мети; визначити пріоритети стратегічного розвитку

економічної системи; розробити й обґрунтувати систему заходів активного впливу на прогресивний інноваційний розвиток; частково зняти невизначеність при прийнятті стратегічних рішень та підвищити їх ефективність» [7].

Системний підхід передбачає розгляд обліково-аналітичного забезпечення як цілісної системи, що складається з взаємопов'язаних підсистем (обліку, аналізу, формування управлінських рішень), які взаємодіють для досягнення спільної мети – забезпечення ефективного стратегічного управління господарюючим суб'єктом. Тому виникає необхідність розробки та впровадження на системній інтегрованій основі нових підходів, механізмів і інструментів обліково-контрольного й аналітичного характеру, пов'язаних із їх стратегічною орієнтацією і роллю в процесі формування та реалізації стратегії стійкого розвитку, інформаційного забезпечення та підтримки прийняття стратегічних рішень.

Варто зазначити, що на сьогодні не існує єдиного погляду на суть обліково-аналітичного забезпечення. Дослідники розглядають його крізь призму процесного та системного підходів. Так, прибічники процесного підходу [1; 6; 9; 10; 11] досліджують його як «сукупність процесів збирання, підготовки, реєстрації та обробки обліково-аналітичної інформації і прийняття на її основі управлінських рішень, або окремий процес безперервного, цілеспрямованого формування відповідних інформаційних потоків, підпорядкованих вимогам аналізу, планування та підготовки управлінських рішень, або процес підготовки обліково-аналітичної інформації, забезпечення її кількості та якості» [1]. Отже, вони приходять до висновку, що обліково-аналітичне забезпечення – це процес забезпечення системи управління відповідною кількістю якісної та своєчасної інформації, необхідної для прийняття виважених поточних і стратегічних управлінських рішень і контролю за їх реалізацією.

Інша група дослідників [3; 4; 5; 12; 8] розглядає його як систему, яка базується на даних бухгалтерського обліку, включно з оперативними даними,

і використовує для економічного аналізу статистичну, технічну, довідкову та інші види інформації з огляду на управлінські потреби.

Ми погоджуємося з думкою А. Г. Загороднього, який зазначає, що «обліково-аналітичне забезпечення менеджменту підприємства – це сформована на засадах системного підходу форма організації усіх видів обліку та аналізу, метою якої є забезпечення менеджерів підприємства та інших зацікавлених осіб інформацією для прийняття поточних і стратегічних управлінських рішень, а також для контролю за їхньою реалізацією. Ця система об'єднує підсистеми облікового та аналітичного забезпечення, а також підсистему контролю» [5]. Отже, системний підхід дозволяє уникнути «вузького» функціонального погляду на проблеми підприємства, і сформулювати цілісне та всебічне бачення досліджуваного об'єкта, що вкрай важливо для стратегічного управління.

Цілком очевидно, що тільки розгляд обліково-аналітичного забезпечення як системи, яка складається з облікової (фінансовий, податковий, управлінський облік) та аналітичної (методики, методи та інструменти для аналізу облікових даних) підсистем створить передумови для напрацювання ефективних стратегічних управлінських рішень. Пріоритетним стає створення гнучко інтегрованої інформаційної системи стратегічного обліку й аналізу з необхідним рівнем структурної деталізації, стратегічної орієнтації і сегментації, яка забезпечує акумулювання інформації за можливими стратегічними альтернативами і забезпечення багатоваріантними рішеннями з урахуванням виділених керованих об'єктів і процесів.

Сучасні умови підвищення динамічності, складності, турбулентності зовнішнього середовища функціонування підприємств потребують розширення науково обґрунтованого обліково-аналітичного забезпечення динамічного управління з урахуванням цільових орієнтирів і способів взаємодії, виявлення ланцюжків взаємозв'язків змін, які відбуваються, адаптації до змінних умов, нейтралізації можливих загроз і використання

наявних можливостей. Якісне дослідження проблем, їх діагностика, оцінка, аналіз факторів зовнішнього макро- і мікрооточення підприємства, визначення і реалізація потенційних можливостей підвищення ефективності їх функціонування, ситуаційного, сегментарного, сценарного розвитку господарської діяльності неможливі без відповідної проробки адекватного методичного забезпечення. Необхідність аналізу і оцінки непередбачуваних ситуацій у зоні нестабільності, невизначеності, високого ризику прийняття рішень вимагає поглиблення аналітичних досліджень шляхом ширшого використання у спеціальних методиках аналізу методів теорії ймовірностей, теорії ігор, теорії операцій, теорії масового обслуговування, багатокритеріального факторного аналізу, дослідження динамічного ряду тощо. Відтак аналіз спрямовується не лише на оцінку динаміки і еластичності змін, а й на здобуття високої маневреності економічної системи для досягнення кінцевої мети її функціонування.

Системний підхід дозволяє досліджувати взаємодії між підсистемами обліку, аналізу та управління для досягнення загальної мети, ідентифікувати основні компоненти системи (обліковий процес, аналітичні процедури, методи контролю та інформаційне забезпечення), допомагає зрозуміти, як система функціонує, розвивається й адаптується до змін у зовнішньому середовищі. Обліково-аналітична система має забезпечити тотальне стратегічне управління господарюючим суб'єктом як єдиною складною системою з функціонально-структурною будовою взаємопов'язаних елементів, у якій будь-який управлінський вплив на один з елементів системи відображається на її інших елементах, внутрішніх і зовнішніх взаємозв'язках і факторах, які визначають внутрішню будову системи.

Для побудови ефективної системи обліково-аналітичного забезпечення необхідно чітко сформулювати мету, завдання та умови функціонування господарюючого суб'єкта як відкритої соціально-економічної системи. Основними складовими системи обліково-аналітичного забезпечення є вхід, процес або операція та вихід. Як і в будь-якій системі, вхід включає

інформаційні потоки про елементи, які класифікуються за їх роллю. Першим елементом системи є той, над яким проводиться процес або операція, другим – середовище, яке впливає на операції системи, третій – уможливорює розміщення та переміщення компонентів системи, технічні засоби та методи, що забезпечують збір, обробку, зберігання та передачу даних. Друга частина системи – операції, процеси, канали, технології, через які має проходити вхід. Система повинна бути побудована так, щоб необхідні процеси впливали на кожен вхід у потрібний час для досягнення запланованого виходу. Згідно з думкою Р. Акоффа дії взаємозалежні відносно виходу, якщо на швидкість зміни будь-якої вихідної змінної впливають зміни будь-якої змінної, яка описує одну з дій, що залежать від усіх інших, пов'язаних з виходом дій [13]. Третя частина системи – вихід (продукт або результат системи). Інформація, яку продукує система, використовується для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на всіх рівнях управління. Головні критерії виходу, які має задовольняти система – стабільність і надійність. Зворотний зв'язок – створення механізму стратегічного контролю. У випадку, якщо система відхиляється від цілі, методологія має передбачати сценарії адаптації. Відтак системний підхід гарантує надходження достовірної, об'єктивної, всебічної та структурованої інформації для прийняття релевантних стратегічних рішень із метою забезпечення досягнення цілей в конкретних умовах. Системна побудова дозволяє оптимізувати процеси, виявляти проблеми та вчасно вживати заходів задля досягнення високого рівня ефективності обліково-аналітичного забезпечення.

Отже, така система обліково-аналітичного забезпечення передбачає інтеграцію облікової та аналітичної підсистем у єдиний механізм, що забезпечує формування необхідної і достатньої інформації для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень. «Облікова підсистема здійснює збір, реєстрацію й узагальнення даних про діяльність підприємства. Крім інформаційної і аналітичної функції стратегічний облік виконує функцію зворотного зв'язку – контроль над ступенем досягнення стратегічних цілей,

тому для оцінки ступеня виконання стратегічних цілей необхідна відповідна система моніторингу [14].

Аналітична підсистема використовує дані обліку для проведення діагностики, аналізу, оцінки, прогнозування та формування управлінських рішень. Вона забезпечує досягнення цілей стратегічного аналізу й управління, тобто вона цілеспрямована, свідомо побудована, раціональна та може змінюватися в бік нарощування ефективності аналітичних досліджень через удосконалення методик аналізу. Вироблення стратегічних управлінських рішень необхідно ґрунтується на інформаційній моделі досліджуваних об'єктів за всіма джерелами інформації, враховуючи і спеціальні обстеження. За цих умов «обліково-аналітична система – це сукупність облікових, аналітичних, координаційних і контрольних процедур, синергетичний вплив яких спрямований на задоволення потреб зовнішніх і внутрішніх користувачів в генеруванні найбільш повної і комплексної інформації, її адаптації до змін зовнішнього середовища з метою вироблення рекомендацій для прийняття раціональних управлінських рішень» [11]. З метою підвищення оперативності інформації для забезпечення своєчасності прийняття управлінських рішень доцільно інформаційним масивам надавати чітко структуровану форму, уникати хаотичного набору певних даних, які потребують подальшої обробки і систематизації.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Побудова ефективної обліково-аналітичної системи ґрунтується на таких системних законах: композиція – узгодження загальної цілі з індивідуальними цілями її елементів, щоб кожен аналітик знав свою задачу та був мотивований працювати на досягнення загальної мети; взаємозв'язок і пропорційність – елементи системи взаємодіють, утворюючи складніші структури, тому повинні бути логічно пов'язані, а взаємозв'язки між елементами мають бути такими, щоб забезпечити стабільність і функціональність системи.

Обліково-аналітичне забезпечення на основі системного підходу, має такі переваги: забезпечує цілісний розвиток підприємства в довгостроковій перспективі, підвищує результативність; дозволяє виявляти невизначеності та моделювати вплив факторів на діяльність, тобто управляти ризиками; уможливорює дослідження структури цілого об'єкта, взаємодії між елементами та зв'язок із кінцевими цілями; підвищує ефективність прийняття рішень.

Запропонована система дозволяє сформулювати цілісне та всебічне бачення досліджуваного об'єкта, що вкрай важливо для динамічного стратегічного управління; допомагає визначити відповідність стану системи її цільовим параметрам функціонування та потенційним можливостям; обґрунтовувати релевантні системи факторів та встановлювати причинно-наслідкові зміни системи, кількісно та якісно виміряти вплив факторів на ці зміни; виявляти потенційні можливості розвитку системи та забезпечувати пошук шляхів і методів ефективного впливу на них.

Література

1. Безродна Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2008. № 10 (128). Ч. 2. С. 35–38.
2. Бруханський Р. Ф. Актуалізація стратегічних векторів обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрних підприємств України. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Т. 1, № 1. С. 11–22.
3. Гангал Л. С. Механізм обліково-аналітичного забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств. *Інноваційна економіка*. 2016. № 1-2. С. 124–130.

4. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки підприємства : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.09 / КНЕУ ім. В. Гетьмана. Київ, 2013. 36 с.

5. Загородній А. Г. Система обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. № 576. С. 94–102.

6. Камінська Т. Г. Обліково-аналітичне забезпечення фінансового менеджменту в сільськогосподарських підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.04 / Нац. аграр. ун-т. Київ, 2006. 20 с.

7. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Стратегічний аналіз в системі стратегічного управління: теорія, методологія. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 7. С. 347–352.

8. Лень В. С. Обліково-аналітична система підприємства: обґрунтування, визначення, модель. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2016. № 1 (5). С. 191–199.

9. Пархоменко О. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень в системі науково-технічної інформації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.02.02 / Укр. ін-т наук.-техн. і екон. інформації. Київ, 2006. 19 с.

10. Правдюк Н. Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою політикою підприємства. *Фінансова політика регіонального розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Житомир, 10-11 квітня 2019 р.). Житомир : ЖДТУ, 2019. С. 296–299.

11. Пуцентейло П. Р. Обліково-аналітичне забезпечення діяльності підприємства. *Інноваційна економіка*. 2015. № 3. С. 228–233.

12. Тітаренко Г. Б., Корінько М. Д. Методичні підходи для побудови обліково-аналітичної системи з використанням експертних оцінок. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 4. С. 66–69.

13. Ackoff R. L. General Systems Theory and Systems Research: Contrasting Conceptions of Systems Science. *Views on General Systems Theory* / ed. by M. Mesarovic. New York : John Wiley and Sons, 1964. P. 51–60.

14. Innes J. Strategic Management accounting. *The Handbook of Management accounting* / ed. by J. Innes. London : Gee, 1998. Ch. 2. P. 19.

References

1. Bezrodna, T.M. (2008), “Accounting and analytical support for enterprise management: defining the essence of the concept”, *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, vol. 10 (128), no. 2, pp. 35–38.

2. Brukhanskyi, R.F. (2016), “Actualization of strategic vectors of accounting and analytical support for the management system of agricultural enterprises of Ukraine”, *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky*, vol. 1, no. 1, pp. 11–22.

3. Hanhal, L.S. (2016), “Mechanism of accounting and analytical support for the competitiveness of agricultural enterprises”, *Innovatsiina ekonomika*, vol. 1-2, pp. 124–130.

4. Hnylytska, L.V. (2013), “Accounting and analytical support for the functioning of the enterprise's economic security system”, Ph.D. Thesis, Economic security, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine.

5. Zahorodnii, A.H. (2007), “The system of accounting and analytical support for enterprise management”, *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Serii: Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, vol. 576, pp. 94–102.

6. Kaminska, T.H. (2006), “Accounting and analytical support of financial management in agricultural enterprises”, Ph.D. Thesis, Management, National Agrarian University, Kyiv, Ukraine.

7. Kovalchuk, T.M. and Verhun, A.I. (2024), “Strategic analysis in the system of strategic management: theory, methodology”, *Ekonomika ta suspilstvo*, vol. 7, pp. 347–352.
8. Len, V.S. (2016), “Accounting and analytical system of the enterprise: justification, definition, model”, *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, vol. 1 (5), pp. 191–199.
9. Parkhomenko, O.V. (2006), “Information and analytical support for decision-making in the system of scientific and technical information”, Ph.D. Thesis, Management, Ukrainian Institute of Scientific, Technical and Economic Information, Kyiv, Ukraine.
10. Pravdiuk, N.L. (2019), “Accounting and analytical support for managing the financial policy of the enterprise”, *Finansova polityka rehionalnoho rozvytku: vitchyznyanyi ta zarubizhnyi dosvid. Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* [Financial policy of regional development: domestic and foreign experience. International scientific and practical conference], ZhDTU, Zhytomyr, Ukraine, 10-11 April, pp. 296–299.
11. Putsenteilo, P.R. (2015), “Accounting and analytical support for enterprise activity”, *Innovatsiina ekonomika*, no. 3, pp. 228–233.
12. Titarenko, H.B. and Korinko, M.D. (2010), “Methodological approaches for building an accounting and analytical system using expert assessments”, *Oblik i finansy APK*, vol. 4, pp. 66–69.
13. Ackoff, R.L. (1964), “General Systems Theory and Systems Research: Contrasting Conceptions of Systems Science”, *Views on General Systems Theory*, John Wiley and Sons, New York, USA, pp. 51–60.
14. Innes, J. (1998), “Strategic Management accounting”, *The Handbook of Management accounting*, Gee, London, UK.

Отримано редакцією журналу / Received: 15.04.26

Прорецензовано / Revised: 21.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26